

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра менеджменту охорони здоров'я

**Силабус навчальної дисципліни
«Психодинамічна психотерапія структури особистості і розладів особистості»**

Обсяг навчальної дисципліни	Загальна кількість годин на дисципліну: 90 годин, 3 кредити ЄКТС. 1 рік навчання
Дні, час, місце проведення навчальної дисципліни	За розкладом занять. Кафедра менеджменту охорони здоров'я. Одеса, вул. Пастера, 2а.
Викладач(-і)	професор кафедри, д.псих.н., проф. Литвиненко Ольга Дмитрівна доцент кафедри, к.і.н., доц. Дружкова Ірина Сергіївна доцент кафедри, к.псих. н. Ковальова Марія Володимирівна
Контактна інформація	Довідки за телефонами: Кусик Наталія Львівна, к.е.н., доц., відповідальна за навчально-методичну роботу кафедри 067-728-56-12 E-mail: nataliia.kusyk@onmedu.edu.ua Лаборант кафедри E-mail: moz@onmedu.edu.ua Очні консультації: з 14.00 до 16.00 кожного четверга Онлайн - консультації: з 16.00 до 18.00 кожного четверга. Посилання на онлайн - консультацію надається кожній групі під час занять окремо.

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі здобувачами буде здійснюватися аудиторно (очно).

Під час дистанційного навчання комунікація здійснюється через платформу Microsoft Teams, а також через листування електронною поштою, месенджери Viber (через створені у Viber групи для кожної групи, окремо через старосту групи).

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет вивчення дисципліни «Психодинамічна психотерапія структури особистості і розладів особистості» охоплює психодинамічні підходи до розуміння структури особистості, механізмів психологічного захисту, рівнів функціонування особистості, а також принципів психотерапевтичної роботи з різними типами і розладами особистості. Особлива увага приділяється аналізу перенесення, контрперенесення, інтерпретації та іншим аспектам терапевтичної взаємодії в контексті психодинамічного підходу.

Мета дисципліни: «Психодинамічна психотерапія структури особистості і розладів особистості» полягає в тому, щоб надати студентам глибоке теоретичне розуміння та практичні навички, необхідні для діагностики, аналізу й терапевтичної роботи з різними типами особистісної структури та розладами особистості з позицій психодинамічного підходу.

Завдання дисципліни:

1. Сформулювати у студентів цілісне уявлення про психодинамічні концепції структури

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра менеджменту охорони здоров'я

особистості (его-психологія, теорія об'єктних стосунків, класичний психоаналіз, теорія прив'язаності, психоаналітична теорія розвитку).

2. Ознайомити з теорією та класифікацією рівнів функціонування та організації особистості.
3. Вивчити механізми психологічного захисту та їхню роль у нормальному та патологічному функціонуванні особистості.
4. Розвинути навички психодіагностики типів і розладів особистості з урахуванням психодинамічних моделей.
5. Ознайомити з основними методами психодинамічної психотерапії та підготувати до їх практичного застосування у роботі з розладами особистості з урахуванням несвідомих процесів, механізмів захисту, внутрішніх конфліктів і моделей об'єктних стосунків.
6. Сприяти розвитку клінічного мислення та здатності до побудови ефективного терапевтичного альянсу з пацієнтами різного рівня особистісної організації.
7. Формувати етичну відповідальність і дотримання професійних стандартів у роботі з пацієнтами з особистісною патологією.

Очікувані результати:

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

Знати:

- Основні психодинамічні теорії структури особистості (его-психологія, теорія об'єктних стосунків, психоаналіз, теорія прив'язаності).
- Класифікацію рівнів організації особистості та типи розладів особистості.
- Механізми психологічного захисту, їхню роль у нормальному та патологічному функціонуванні.
- Особливості психодинамічної діагностики типів і розладів особистості.
- Принципи та методи психодинамічної психотерапії, зокрема аналіз перенесення і контрперенесення.
- Етичні норми і професійні стандарти психотерапевтичної діяльності з пацієнтами з розладами особистості.

Вміти:

- Проводити психодинамічну діагностику особистісних структур і розладів з урахуванням психодинамічних концепцій.
- Використовувати основні психодинамічні техніки (інтерпретація, утримання, конфронтація, робота з перенесенням і контрперенесенням) у терапевтичному процесі.
- Розпізнавати та аналізувати механізми психологічного захисту у пацієнтів.
- Формувати терапевтичний альянс і підтримувати ефективну комунікацію з пацієнтами різних типів особистісної організації.
- Рефлексувати власну терапевтичну позицію, усвідомлювати вплив особистісних факторів на терапію.
- Дотримуватися етичних стандартів у роботі з пацієнтами, що мають особистісні розлади.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Форми і методи навчання.

Дисципліна буде викладатися у формі лекцій; практичних занять; організації самостійної роботи здобувача.

Методи навчання.

Лекція.

Практичні заняття: словесні методи: бесіда, пояснення, дискусія, обговорення проблемних ситуацій; наочні методи: ілюстрація (у тому числі мультимедійні презентації); практичні методи: виконання тестових завдань, вирішення ситуаційних завдань.

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра менеджменту охорони здоров'я

Самостійна робота: самостійна робота з рекомендованою основною та додатковою літературою, з електронними інформаційними ресурсами, підготовка до практичних занять; самостійне виконання індивідуального завдання, підготовка доповіді та презентації для захисту індивідуального завдання.

Зміст навчальної дисципліни:

- Тема 1. Теоретичні основи психодинамічної психотерапії: історія, ключові концепції та моделі структури особистості.
Тема 2. Принципи організації та проведення психодинамічної терапевтичної сесії.
Тема 3. Сучасні характерологічні теорії та класифікації особистості в контексті психодинамічного підходу.
Тема 4. Методи психодинамічної терапії в роботі з різними рівнями організації особистості.
Тема 5. Техніки психодинамічної терапії: класичні та сучасні інтервенції.
Тема 6. Психодинамічний підхід у роботі з різними категоріями пацієнтів: розлади особистості, психосоматичні та інші стани.
Тема 7. Особливості психодинамічної діагностики: оцінка структури особистості та ідентифікація захисних механізмів.
Тема 8. Етика та професійні стандарти у психодинамічній психотерапії.

Перелік рекомендованої літератури:

Основна:

1. Бьосманн, У., Реммерс, А. (ред.). Позитивна психодинамічна психотерапія: підручник. — Вісбаден: WAPP Press, 2025.
2. Габбард, Г. О., Крісп, Г. Психотерапія за Габбардом: посібник / Г. Крісп, Г. О. Габбард; за ред. Г. Крісп, Г. О. Габбарда; наук. ред. укр. вид. Г. Кожина. 2-ге вид. — Київ: Медицина, 2025. — 943 с.
3. Gabbard, G. O. Boundaries and Boundary Violations in Psychoanalysis. — 2-ге вид. — Washington, DC: American Psychiatric Association Publishing, 2016. — 195 с.
4. Карпенко, Є. В. Методи сучасної психотерапії: навч. посібник. — Дрогобич: Посвіт, 2015. — 116 с.
5. МакВільямс, Н. Психоаналітична діагностика. Розуміння структури особистості в клінічному процесі / пер. з англ.; ред. та наук. ред. Ростислав Бурлака. — Київ: Видавництво Ростислава Бурлаки, 2025. — 672 с.
6. Основи психотерапії: навч. посібник / за ред. О. О. Фільца, К. В. Седих. — 2-ге вид., доповн. — Київ: Академія, 2024. — 208 с.
7. Positive Psychiatry, Psychotherapy and Psychology. Clinical Applications / eds. E. Messias, H. Peseshkian, C. Cagande. — Switzerland: Springer Nature Switzerland AG, 2020.

Додаткова:

1. Aktan, M. E., Turhan, Z., Dolu, İ. Attitudes and perspectives towards the preferences for artificial intelligence in psychotherapy // Computers in Human Behavior. — 2022. — Vol. 133. — Article 107273. — DOI: 10.1016/j.chb.2022.107273.
2. Bovendeerd, B., De Jong, K., De Groot, E., Moerbeek, M., De Keijser, J. Enhancing the effect of psychotherapy through systematic client feedback in outpatient mental healthcare: A cluster randomized trial // Psychotherapy Research. — 2021. — Vol. 32, № 6. — P. 710–722. — DOI: 10.1080/10503307.2021.2015637.
3. Dougherty, N. J., West, J. J. The Matrix and Meaning of Character: An Archetypal and

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра менеджменту охорони здоров'я

- Developmental Approach / N. J. Dougherty, J. J. West. — Illustrated ed. — London: Routledge, 2013. — 310 с. — ISBN 1317796942, 9781317796947.
4. Johnson, S. M. Character Styles. — New York: Norton, W. W. & Company, Inc., 2024. — 352 p.
 5. Lytvynenko, O., Tereshchenko, O. Working with transgenerational trauma in Positive and Transcultural Psychotherapy // The Global Psychotherapist. — 2024. — Vol. 4, № 2. — P. 62–67.
 6. Peseschkian, N. Positive Psychosomatics. — AuthorHouseUK, 2016. — 654 p.
 7. Seligmann, M. E. P. The Effectiveness of Psychotherapy. The Consumer Reports Study // American Psychologist. — 1995. — Vol. 50. — P. 965–974.
 8. Ursano, R. J., Sonnenberg, S. M., Lazar, S. G. Concise Guide to Psychodynamic Psychotherapy: Principles and Techniques of Brief, Intermittent, and Long-Term Psychodynamic Psychotherapy. — Washington, D.C.: American Psychiatric Press, 1991. — 264 p.
 9. Вілкінсон, М. Як змінюється психіка під час психотерапії: емоції, прив'язаність, травма й нейробіологія / М. Вілкінсон; пер. з англ. Н. Ференс. — Київ: Видавництво Ростислава Бурлаки, 2024. — 384 с.

Інформаційні ресурси:

1. Актуальні проблеми психології. Наукові праці Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://appspsychology.org.ua/index.php/ua/dlia-avtoriv>, вільний.
2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>, вільний.
3. Психологічна бібліотека Київського Фонду сприяння розвитку психічної культури [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://psylib.kiev.ua/>, вільний.
4. American Psychologist. Journal of American Psychological Association [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.apa.org/pubs/journals/amp>, вільний.
5. Journal of Personality and Social Psychology. Journal of American Psychological Association [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.apa.org/pubs/journals/psp>, вільний.
6. Science: (AAAS) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.sciencemag.org>, вільний.
7. Taylor & Francis [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.informaworld.com>, вільний.
8. ScienceDirect [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.sciencedirect.com>, вільний.
9. Positive and Transcultural Psychotherapy Journal [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.positum.org/ppt-journal/>, вільний.

ОЦІНЮВАННЯ

Форми і методи поточного контролю:

- усний контроль: індивідуальне опитування за питаннями відповідної теми;
- письмовий контроль: оцінювання розв'язання ситуаційних завдань, оцінювання виконання індивідуального завдання;
- тестовий контроль: оцінювання виконання тестових завдань за темами.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра менеджменту охорони здоров'я

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті

Оцінка	Критерії оцінювання
Відмінно «5»	Здобувач бере активну участь на занятті; демонструє глибокі знання, дає повні та детальні відповіді на запитання; бере активну участь у обговоренні проблемних ситуацій, користується додатковою навчально-методичною та науковою літературою; вміє сформулювати своє ставлення до певної проблеми; висловлює власні міркування, наводить доцільні приклади; вміє знаходити найбільш адекватні форми розв'язання суперечностей. Тестові завдання виконані в повному обсязі, всі 100% відповідей на запитання є правильними, відповіді на відкриті питання – повні та обґрунтовані. Здобувач вільно вирішує ситуаційні завдання, впевнено демонструє практичні навички за темою заняття та вірно інтерпретує отримані дані, висловлює власну креативну думку з теми завдання, демонструє творче мислення.
Добре «4»	Здобувач бере участь на занятті; добре володіє матеріалом; демонструє необхідні знання, але дає відповіді на запитання з деякими помилками; бере участь у обговоренні проблемних ситуацій, користується основною навчально-методичною та науковою літературою; висловлює власну думку з теми заняття. Тестові завдання виконані в повному обсязі, не менш ніж 70% відповідей на запитання є правильними, відповіді на відкриті питання - загалом правильні, проте наявні деякі помилки у визначеннях. Здобувач вірно вирішує ситуаційні завдання, але допускає незначні неточності та демонструє більш стандартизовані практичні навички за темою заняття при вірній інтерпретації отриманих даних, висловлює власну думку з теми завдання, демонструє критичне мислення.
Задовільно «3»	Здобувач іноді бере участь на занятті; частково виступає і задає питання; допускає помилки під час відповідей на запитання; показує пасивну роботу на практичних заняттях; показує фрагментарні знання понятійного апарату і літературних джерел. Тестування виконано в повному обсязі, не менш ніж 50% відповідей є правильними, відповіді на відкриті питання - не логічні, з явними суттєвими помилками у визначеннях. Здобувач не достатньо володіє матеріалом для вирішення ситуаційних завдань, невпевнено демонструє практичні навички за темою заняття та інтерпретує отримані дані з суттєвими помилками, не висловлює свою думку з теми ситуаційного завдання.
Незадовільно «2»	Здобувач не бере участь на занятті, є лише спостерігачем; ніколи не виступає і не задає питання, незацікавлений у вивченні матеріалу; дає неправильні відповіді на запитання, показує незадовільне знання понятійного апарату і літературних джерел. Тестування не виконано. Ситуаційне завдання не виконано.

Форми і методи підсумкового контролю: залік.

Залік виставляється здобувачу, який виконав усі завдання робочої програми навчальної дисципліни, приймав активну участь у практичних заняттях, виконав

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра менеджменту охорони здоров'я

індивідуальне завдання та має середню поточну оцінку не менше ніж 3,0 і не має академічної заборгованості.

САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Самостійна робота:

- самостійна робота з рекомендованою основною та додатковою літературою, з електронними інформаційними ресурсами, підготовка до практичних занять;
- самостійне виконання індивідуального завдання, підготовка презентації для захисту індивідуального завдання.

ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:

- Пропуски занять з неповажних причин відпрацьовуються за розкладом черговому викладачу.
- Пропуски з поважних причин відпрацьовуються за індивідуальним графіком з дозволу деканату.

Політика щодо академічної доброчесності:

Обов'язковим є дотримання академічної доброчесності здобувачами, а саме:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Неприйнятними у навчальній діяльності для учасників освітнього процесу є:

- використання родинних або службових зв'язків для отримання позитивної або вищої оцінки під час здійснення будь-якої форми контролю результатів навчання або переваг у науковій роботі;
- використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалок, конспектів, мікро-навушників, телефонів, смартфонів, планшетів тощо);
- проходження процедур контролю результатів навчання підставними особами.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- зниження результатів оцінювання індивідуального опитування, виконання тестових завдань, оцінки за розв'язання ситуаційних завдань, виконання індивідуального завдання, заліку тощо;
- повторне проходження оцінювання (тестових завдань, ситуаційних завдань, індивідуального завдання, заліку тощо);
- призначення додаткових контрольних заходів (додаткові ситуаційні завдання, індивідуальні завдання, тести тощо);
- проведення додаткової перевірки інших робіт авторства порушника.

Політика щодо відвідування та запізнь:

Стан здоров'я: здобувачі хворі на гострі інфекційні захворювання, у тому числі на респіраторні хвороби, до заняття не допускаються. Запізнення на заняття – не припустимі.

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра менеджменту охорони здоров'я

Здобувач, який спізнився на заняття, може бути на ньому присутній, але якщо в журналі викладач поставив «нб», він повинен його відпрацювати у загальному порядку.

Використання мобільних пристроїв:

Використання будь-яких мобільних пристроїв заборонено. При порушенні даного пункту здобувач має покинути заняття та в журналі викладач ставить «нб», яку він повинен відпрацювати у загальному порядку.

Мобільні пристрої можуть бути застосовані здобувачами з дозволу викладача, якщо вони потрібні для виконання завдання.

Поведінка в аудиторії:

Поведінка здобувачів та викладачів в аудиторіях має бути робочою та спокійною, суворо відповідати правилам, встановленим Положенням про академічну доброчесність та етику академічних взаємин в Одеському національному медичному університеті, у відповідності до Кодексу академічної етики та взаємин університетської спільноти Одеського національного медичного університету, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній та освітній роботі здобувачів вищої освіти, науковців та викладачів Одеського національного медичного університету.